

Toelichting Mandaat- en volmachtbesluit 2021

Algemeen

Bestuursorganen zijn op grond van wettelijke voorschriften bevoegd om besluiten te nemen of (rechts)handelingen te verrichten. Om de veelheid van besluiten te kunnen nemen en uitvoeren hebben bestuursorganen de mogelijkheid om deze bevoegdheid te mandateren. Dat wil zeggen dat het bestuursorgaan aan een ander de bevoegdheid geeft om in naam van hem besluiten te nemen. Het besluit blijft daarmee ook van dat bestuursorgaan (de mandaatgever). In de meeste gevallen wordt mandaat verleend aan ondergeschikten, ambtenaren in dienst van het bestuursorgaan. In verreweg de meeste gevallen is sprake van een beslissingsmandaat. Indien alleen sprake is van een ondertekeningssmandaat moet uit het besluit blijken dat dit door het bestuursorgaan zelf is genomen.

Vormen van vertegenwoordiging

Mandaat is een vorm van vertegenwoordiging van het bestuursorgaan (bij de ondertekening staat "namens hen"), een vorm van machtiging. De mandaatgever blijft bevoegd de bevoegdheid zelf uit te oefenen en kan alle aanwijzingen geven die hij nodig acht, zowel algemene als in een concreet geval. De mandaatgever is geheel verantwoordelijk voor het krachtens mandaat genomen besluit en treedt dus ook formeel op als verweerder als tegen zo'n besluit bezwaar en beroep wordt ingesteld.

Naast mandaat bestaan er ook andere vertegenwoordigingsvormen:

- volmacht, de bevoegdheid tot het verrichten van een privaatrechtelijke rechtshandeling namens de (publiekrechtelijke) rechtspersoon HDSR. De regeling van de volmacht is te vinden in artikel 3:79 e.v. Burgerlijk Wetboek (BW). Hierin is onder meer bepaald dat het verlenen van een volmacht ook buiten het vermogensrecht toepasbaar is. Dit strekt zich in beginsel ook uit tot het nemen van besluiten in de zin van de Algemene wet bestuursrecht (Awb). Omdat het publiekrecht een bijzonder karakter kent, kan de figuur van de volmacht niet zonder meer worden overgenomen. Daarom is in artikel 10:12 Awb bepaald dat de specifieke publiekrechtelijke waarborgen van verantwoordelijkheid en controle ook gelden voor privaatrechtelijke rechtshandelingen die bestuursorganen verrichten voor de rechtspersoon. Overigens blijft het verlenen van volmacht aan een niet-ondergeschikte van het bestuursorgaan volledig beheerst door de regels van het BW. Dit laatste doet zich bijvoorbeeld voor indien het waterschap zich bij de rechter laat bijstaan door een advocaat.
- machtiging, tot het verrichten van feitelijke handelingen namens de rechtspersoon HDSR. Onder machtiging wordt verstaan de bevoegdheid tot het verrichten van handelingen die noch een besluit, noch een privaatrechtelijke rechtshandeling zijn. Dit zijn dus de feitelijke handelingen. Ook hiervoor geeft artikel 10:12 Awb aan dat de afdeling over mandaat ook op dit onderdeel van overeenkomstige toepassing is verklaard. Te denken valt aan niet-schriftelijke beslissingen.

Algemene wet bestuursrecht m.b.t. mandaat

In afdeling 10.1.1 van de Algemene wet bestuursrecht zijn de bepalingen over mandaat opgenomen, in dit besluit zijn in aanvulling daarop de specifieke regels voor ons waterschap opgenomen. In dit besluit is aangesloten bij de organisatiestructuur. Naast de secretaris-directeur, project-directeur, managers en medewerkers is de behoefte om de tussenlaag van coördinatoren of teamleiders ook mee te nemen in dit mandaatbesluit. In dit mandaatbesluit is dat in de vorm van ondermandaat door managers aan coördinatoren opgenomen. Managers kunnen, indien de mogelijkheid is opgenomen in de lijst, hun bevoegdheid ondermandateren aan coördinatoren en zo de werklast spreiden.

Normaliter vindt mandaatverlening plaats aan ondergeschikten, dus aan iemand die werkzaam is onder de verantwoordelijkheid van de mandaatgever. Uitzendkrachten en arbeidscontractanten hebben een bijzondere positie, zij zijn in arbeidsrechtelijke verhouding geen ondergeschikte, want in dienst van een uitzendbureau of andere privaatrechtelijke organisatie. Veelal vervangen zij echter wel een ondergeschikte en nemen zij diens taken integraal over inclusief het toepassen van de toegekende mandaten. Voor mandaatverlening aan niet-ondergeschikten is op grond van de Algemene wet bestuursrecht instemming van de gemandateerde vereist. Hoewel uit de feitelijke toepassing van de gemandateerde bevoegdheid al impliciet een instemmende wilsuiting is af te leiden, is het toch wenselijk de instemming expliciet vast te leggen door middel van het ondertekenen van een verklaring bij aanvang van de werkzaamheden.

Mandatenlijst

Onderdeel van het mandaat- en volmachtbesluit is de lijst met bevoegdheden die gemandateerd zijn. In de lijst is aangegeven wie welke bevoegdheid onder welke voorwaarden mag uitoefenen.

Artikelsgewijze toelichting.

Artikel 1 Begrippen

- cao: Bij ons waterschap zijn verschillende cao's van toepassing op de arbeidsvoorwaarden van de medewerkers. In de lijst behorende bij dit besluit is voor de bevoegdheden voor de HRM afdeling gekozen voor algemene omschrijvingen van bevoegdheden, zodat er geen onderscheid naar de verschillende cao's hoeft te worden gemaakt.
- coördinator: organisatorische laag tussen manager en medewerker wordt in iedere afdeling niet hetzelfde genoemd. Voor de leesbaarheid van dit besluit wordt steeds gesproken over coördinator, maar wordt daaronder mede verstaan, teammanager, teamleider of eerste aanspreekpunt.

Artikel 2 Mandaat, volmacht, machtiging

Het college en/of dijkgraaf mandateert de bevoegdheden in de lijst aan de secretaris-directeur. De secretaris-directeur is hiermee altijd bevoegd om de gemandateerde bevoegdheid uit te oefenen. Het gegeven mandaat kan overigens ook altijd weer door het college of dijkgraaf zelf worden uitgeoefend. De bepalingen in dit besluit zijn beschreven vanuit het verlenen van mandaat maar zijn van overeenkomstige toepassing als de verleende bevoegdheid het verlenen van een volmacht of het geven van een machtiging inhoudt.

Naast de uitsluitingen genoemd in artikel 10:3 Awb wordt geen mandaat verleend voor het vaststellen van nieuw beleid of wijzigen van bestaand beleid. Voor handelingen waarvan verwacht kan worden dat deze in het bestuur gevoelig liggen en/of voor het waterschap negatieve publicitaire aandacht trekken wordt eveneens uitgesloten van mandaat.

Artikel 3 Uitvoering financieel beheer

Teneinde het financieel beheer goed te kunnen uitvoeren is het vaststellen van uitvoeringsregelingen en aanwijzen van budgethouders in handen van de secretaris-directeur gelegd.

Artikel 4 Verlening mandaat door de secretaris-directeur en ondermandaat door de manager

Deze bepaling regelt dat het mandaat via de secretaris-directeur aan de functionarissen in de lijst met bevoegdheden gegeven wordt.

De manager kan indien die mogelijkheid is opgenomen besluiten ondermandaat te verlenen aan een coördinator. De bepalingen in deze regelingen zijn dan ook van toepassing.

Artikel 5 Lijst en register

In de lijst zijn alle bevoegdheden die door ons zijn gemandateerd opgenomen. Vermeld is aan welke functionaris of het voor een ieder geldt of alleen van toepassing is binnen een bepaalde afdeling en onder welke voorwaarden.

Een besluiten tot het verlenen van ondermandaat wordt schriftelijk vastgelegd en gepubliceerd op intranet. Het verleende ondermandaat kan leiden tot enkele administratieve aanpassingen van bijvoorbeeld financiële systemen of digitale ondertekening. Publicatie van het besluit op intranet rond dit af, vanaf dan is het ondermandaat geldig en kan het toegepast worden.

Artikel 6 Algemene bepalingen gebruik

Uitoefenen van een gemandateerde bevoegdheid mag alleen als dat onderdeel is van de eigen taak van de functionaris en moet voldoen aan het geldende recht, wetgeving en eigen uitvoeringsregelingen en passen binnen het beleid. Indien de gemandateerde bevoegdheid financiële gevolgen heeft moet deze bovendien voldoen aan regels van budgetbeheer.

In het derde lid wordt het vier-ogen-principe uitdrukkelijk vastgelegd teneinde ongewenste situaties te voorkomen. Degene die intern het budget beheert is normaliter niet ook degene die beschikt over het mandaat om het bestuursorgaan extern te vertegenwoordigen. Komen deze rollen onverhoopt toch samen, dan dient het werkproces zo te worden ingericht dat de bedrijfskundige de rol van het meekijkend paar ogen krijgt bij de betalingsgoedkeuring.

De mandaatgever kan ten allen tijde om informatie vragen over de uitgeoefende gemandateerde bevoegdheid.

Artikel 7 Vervanging

Vastgelegd wordt hier de wijze van vervanging bij afwezigheid. Voor de secretaris-directeur worden plaatsvervangers aangewezen op grond van artikel 55a Waterschapswet. Managers vervangen

elkaar. Bij afwezigheid van de ondergemandateerde wordt het mandaat door diens manager uitgeoefend of door degene die daartoe is aangewezen bij het besluit van ondermandaat.

Artikel 8 Ondertekening

Bij de ondertekening van een in mandaat genomen besluit blijkt namens welk bestuursorgaan of namens wie het besluit is genomen. Bij de functie wordt ook de afdeling dan wel inhoudelijk omschrijving van de functie opgenomen.

Artikel 9 Slotbepaling

Dit besluit vervangt het Mandaat- en volmachtbesluit Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden 2003.

In verband met implementatie tijd zal de publicatie van en daarmee de inwerkingtreding later plaatsvinden.